

Bijdrage Koersdocument 2024

Geen Koersdocument, maar een menukaart aan dilemma's

Voorzitter,

Voor het eerst mag ik hier achter het kathedertje staan om een bijdrage te leveren. Dat voelt als een hele eer.

Voorzitter, volgens het CDA zijn drie zaken belangrijk voor de koers van Nijmegen. Het beleid van de gemeente draagt bij aan het zijn van een (1) leefbare stad, (2) een betrouwbare overheid en (3) het zijn van een stad met bestaanszekerheid voor haar inwoners. Met die blik hebben wij het Koersdocument gelezen.

En voorzitter, laten we eerlijk zijn. De economische toekomst ziet er niet rooskleurig uit. Landelijk en in de gemeente niet. De tijd van geld lenen met positieve rente is voorbij. Inflatie neemt toe door oorlog, de rente stijgt, de Rijksoverheid gaat minder geld uitgeven en daarom gaan ook onze gemeente-inkomsten achteruit, nog naast het financiële ravijn waar gemeentes in 2026 in gaan lopen.

Voorzitter, we bereiken een fase van anders politiek bedrijven. De afgelopen jaren was politiek een kwestie van wat gaan we nog méér doen bovenop voorliggende plannen. Nu bereiken we een fase waarin de politiek echt keuzes moet maken – in schaarste. Dat betekent een appèl voor de politiek. Een appèl om de Stad door te geven aan de mensen die na ons moeten besturen, belasting betalen en regelingen ontvangen.

Eén jaar geleden lag er een coalitieakkoord waar de coalitiepartijen jubelend mee in de handen stonden. Vol ambities, ze zouden het wel even fixen en ze hadden de hondenbelasting afgeschaft. Maar, voorzitter, ten tijde van dat coalitieakkoord en ook bij bespreking van de eerste begroting van dit nieuwe College heeft mijn fractie, bij monde van fractievoorzitter Marjolijn Mijling, al de zorg uitgesproken dat we aan de vooravond stonden van financieel zware tijden. En dat is helaas uitgekomen, zo zagen we ook in de dramatische jaarrekening met 90 miljoen verlies voor de gemeente. En de komende jaren moeten we een structureel verlies van een paar miljoen opvangen. Voor onze fractie komt dit niet als een verrassing, maar dat is het schijnbaar wel voor de drie coalitiepartijen en dit College. Er is één partij nieuw in deze coalitie die verbaasd mag zijn, maar er zitten twee partijen in deze coalitie voor wie dit geen verrassing mag zijn.

Terug naar dit Koersdocument. Toen we het intern bespraken kwamen de volgende termen voorbij: wollig, vlees noch vis, het stuk wordt steeds vager, het klinkt als een startnotitie. En zo kan ik nog wel even doorgaan voorzitter.

Het College geeft een summier inkijkje in de keuzes die ze denkt te moeten maken later dit jaar bij de begroting. Er wordt gesteld dat de ambities staan en men deze wil handhaven, maar tegelijkertijd wordt voorgesorteerd op wijzigingen binnen programma's, want we moeten heroverwegen en TEMPORISEREN. Een woord voorzitter wat een deel van mijn fractie moest opzoeken om de context ervan te begrijpen. Volgens onze CDA-fractie zou het veel eerlijker naar onze bewoners zijn om het beestje bij de naam te noemen: we gaan keuzes en bouwprojecten uitstellen en op de lange baan schuiven. Er worden geen keuzes gemaakt.

De winstwaarschuwing die geplaatst wordt over duurzaamheid verbaast ons. Verbaasd dat het College de versnellingsambitie op het gebied van duurzaamheid wil bijstellen. Voor ons gevoel druist dit in tegen alles wat de ambitieuze wethouder van Elferen heeft gedaan tot op

heden. En dat er aangegeven wordt dat we zouden kunnen stoppen met kansengelijkheid? Dat is voor het CDA onbespreekbaar. Waarom juist op deze terreinen deze keuzes maken? Nijmegen is toch juist die vooruitstrevende stad die zijn duurzaamheidsdoelen gaat halen en inclusief is? Wat betreft het CDA stappen we van beide niet zomaar af, laten wij dan wel helder zijn.

Verder geeft het College absoluut nul inzicht in welke keuzes ze denkt te gaan maken bij de begroting. Het blijft dus gissen, maar wat ze wel duidelijk aangeeft is dat er geen lastenverzwaring plaats zal vinden. Dat zijn stoere uitspraken voorzitter. Het CDA is heel benieuwd hoe het College denkt een structureel verlies van enkele miljoenen op te vangen, maar wel alle ambities waar te maken en dan geen lastenverzwaring door te moeten voeren. Laten we voorop stellen voorzitter dat ook het CDA geen fan is van lastenverzwaring, maar daarbij dient wel een realistisch plan van ambities te worden gepresenteerd. Wellicht kan het CDA nog wat leren van deze boekhoudkundige creativiteit. Wij zullen er in ieder geval kritisch op zijn bij het lezen van de begroting.

Voorzitter, het College vraagt om een carte blanche aan uitgangspunten. Het College geeft daarbij een lijst aan dilemma's – zonder keuzes daarin te maken. Een mooie menukaart vol dilemma's en onvoldoende keuzes. Ik vraag daarom ook aan mijn raadscollega's: Hoe realistisch is het om sluitende begroting te maken, als we tegelijkertijd geen afbreuk willen doen aan eerder gestelde vele en hoge ambities?

Het College geeft in het koersdocument aan dat het ambtenarenapparaat schuurt, het piept en het kraakt. Er worden hiervoor oorzaken aangedragen zoals nieuwe taken en de crisisopvang, maar voorzitter dit wordt al enige tijd, meerdere jaren aangedragen als probleem. Dit was ook al bekend bij het tekenen van dat ambitievolle coalitieakkoord een jaar geleden. Dit College draagt dit punt aan alsof het compleet nieuw is, maar het CDA verwacht dat het College met een structurele oplossing komt voor dit probleem. Wij zien dit bij de begroting graag terug. Want het kan niet zo zijn dat er een handtekening gaat onder een coalitieakkoord in 2022 vol met ambities om dan in 2023 te zeggen dit gaat ons niet lukken en we moeten, daar is hij weer: temporiseren – uitstellen en vertragen, geen keuzes maken. Dit probleem speelt langer dan het afgelopen jaar en besturen is vooruitzien; ù had dit met elkaar beter en reëler moeten inschatten. Dat heeft deze coalitie niet aangedurfd.

Wij houden dit College daar ook voor verantwoordelijk.

En er wordt aan dit probleem best veel gekoppeld, voorzitter. Zo zou maatwerk een probleem vormen, maar we zien steeds vaker dat dit precies is waar onze stad behoefte aan heeft en nodig heeft. Ook bij de tekst over de armoederegelingen wordt de ambtenarencapaciteit aangehaald. Hierbij stelt het College voor om de armoederegelingen te vereenvoudigen om daarmee de ambtenaren te ontlasten. Het CDA heeft eerder al aangegeven dat wat ons betreft de hele armoede aanpak op de schop kan en zeker dat oerwoud aan regelingen waar onze inwoners zonder hulp geen wegwijs in worden. Wij werken daar graag aan mee, maar dan wel ten eerste voor de begrijpelijkheid van onze inwoners en dat daarmee het ambtenarenapparaat ook ontlast wordt is bijvangst.

Voorzitter wat ons als CDA betreft laten we de mensen die niet rond kunnen komen niet vallen en investeren we in een leefbare stad. Juist als de financiën gaan knellen, moeten we gemeenschappen, verenigingen, wijken en buurten versterken. In zwaar weer kijken mensen toch altijd eerst naar elkaar – en dan pas naar de overheid. Juist daarom moeten we investeren in die randvoorwaarden: we maken samenlevingen in wijken leefbaar, weerbaar en veilig.

Voorzitter alles schreeuwt dat we behouden voort moeten. Wees helder en schets een realistisch beeld naar de stad. Dat maakt een betrouwbare overheid. Beloof niet eerst de

wereld om daarna te moeten zeggen dat je verrast bent dat er zwaar weer op komst is. De donkere wolken waren immers al lang aan de horizon te zien.

Deel geen cadeautjes uit aan de eigen achterban om je eigen stemmers te bedienen om over drie jaar weer op je te stemmen. Nee, wees helder en bedenk: politiek is moeilijke keuzes maken in schaarste. Ga niet alleen met de kaasschaaf te werk om alles maar te minderen. In 2026 heeft de gemeente structureel niet meer genoeg inkomsten om de uitgaven te dekken. Daar moeten we nu al keuzes voor maken: voor een leefbare stad, voor een betrouwbare overheid en voor inwoners om het hoofd boven water te kunnen houden.

Als we als politiek een stad in balans door willen geven, moeten we het maken van keuzes niet uit de weg gaan. Het CDA is heel benieuwd naar de begroting, wij leggen hem weer tegen onze drie belangrijkste criteria aan:

1. Maken de plannen in de begroting een leefbare stad? Investeren wij in sterke verenigingen en wijken?
2. Draagt de begroting bij aan goed bestuur: worden wij weer een betrouwbare overheid?
3. Zorgen de plannen in de begroting voor bestaanszekerheid bij onze inwoners en organisaties?

Hierop toetst het CDA de begroting. Voorzitter wees gerust, uiteraard zullen we als CDA ook nu weer waar mogelijk het College helpen de juiste keuzes te maken. Zodat we samen die leefbare, betrouwbare en bestaanszekere stad kunnen zijn die we willen zijn – ook tijdens zwaar weer – die we overigens gewoon hadden kunnen voorspellen.

Tot slot, voorzitter. Dit Koersdocument geeft geen koers. Het is een menukaart aan dilemma's waar het College geen keuze in durft te maken, maar een carte blanche aan de Raad vraagt. En daar, voorzitter, gaan wij niet aan meewerken. Wij denken graag mee over keuzes, maar wij gaan geen carte blanche geven zonder dat de koers van het College enigszins duidelijk wordt. Het CDA verwacht meer keuzes van dit College dan het presenteren van een menukaart aan dilemma's en zal daarom tegen dit Koersdocument zonder koers stemmen.

Voorzitter, dank u wel.

D.A.N. van Luik
Raadslid namens CDA Nijmegen